

การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานด้วย Mind Map

The Efficiency Development of Operation with Mind Map

อาณัติ รัตนกุล*

บทคัดย่อ

แผนที่ความคิด (Mind Map) เป็นแผนผังใช้เพื่อแสดงคำหรือแนวความคิดของมนุษย์ที่เชื่อมโยงความคิดต่างๆ จากจุดศูนย์กลางเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยที่สัมพันธ์กัน การเขียนแผนที่ความคิดสามารถทำได้ 3 รูปแบบ คือ 1) การเขียนแผนที่ความคิดลงในกระดาษด้วยมือ 2) การเขียนแผนที่ความคิดด้วยซอฟต์แวร์สำเร็จรูป และ 3) การเขียนแผนที่ความคิดโดยใช้บริการผ่านเครือข่ายแบบกลุ่มเมฆ การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน คือ การปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ความสามารถ และทักษะในการทำงานให้ดีขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ประสิทธิภาพเป็นการใช้ปัจจัยและกระบวนการในการดำเนินงาน โดยแบ่งประเภทของประสิทธิภาพการทำงานได้ 2 ระดับคือ 1) ประสิทธิภาพของบุคคล และ 2) ประสิทธิภาพขององค์กร ทั้งนี้ค่าของประสิทธิภาพการทำงานสามารถแสดงในรูปแบบเชิงตัวเลขหรือรูปแบบการบันทึกถึงลักษณะการใช้เงิน วัสดุ คน และเวลาในการปฏิบัติงานอย่างคุ้มค่า ประหยัด ไม่มีการสูญเปล่าเกินความจำเป็น รวมถึงมีการใช้กลยุทธ์หรือเทคนิควิธี

การปฏิบัติที่เหมาะสม แผนที่ความคิดถือเป็นเครื่องมือหนึ่ง ที่ช่วยในการจัดระเบียบความคิด ช่วยให้การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ อีกทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคคลและประสิทธิภาพการทำงานขององค์กร

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการทำงาน แผนที่ความคิด

Abstract

Mind Map is a diagram for representing words, or ideas that shows relationship main idea and support Ideas. Mind Map can be done in three ways 1) hand-written mind mapping on the paper 2) create mind map with software 3) create mind map using cloud-based services. Efficiency Development is an improvement ability and skill to work towards to achieve organizational goals. Efficiency is the use of factors and processes in the operation, can be

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาระบบสารสนเทศ และคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

classified in two levels 4) efficiency of the person and 5) efficiency of the organization. Efficiency values can be expressed in numerical form or recording about the expenses, human resources, time tracking, including the use of appropriate strategies or techniques. Mind Map is a tool that helps in organizing ideas and leads all jobs achieve its mission. It also enhances efficiency of the person and efficiency of the organization.

Keywords: Efficiency Development, Mind Map

บทนำ

โลกในปัจจุบันจะมีความซับซ้อนมากกว่าโลกในยุคก่อน ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะโลกมีการพัฒนาในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งการพัฒนานั้นหนึ่งหนึ่งหมายถึงการมีความเปลี่ยนแปลงและการเกิดขึ้นของสิ่งใหม่ๆ อยู่อย่างต่อเนื่อง การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงถือเป็นความท้าทายที่สำคัญอย่างหนึ่งขององค์กร ซึ่งหลีกเลี่ยงไม่พ้นการปรับเปลี่ยนรูปแบบและกระบวนการความคิด และพฤติกรรมของคนในสังคมเพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การทำงานในองค์กรต่าง ๆ ก็เช่นเดียวกันไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน ต่างก็ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่เปลี่ยนจากยุคอุตสาหกรรมหนักเข้าสู่ยุคดิจิทัล ที่เน้นขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม โดยการเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่ภาคบริการมากขึ้น การปรับเปลี่ยนกระบวนการหรือวิธีการทำงานเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กลยุทธ์ในการสร้างความสำเร็จและการปรับตัวในการทำงาน หรือเทคนิคการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน ตลอดจนการทำงานอย่างไรให้มีความสุข อาจกล่าวได้ว่าองค์กร

ทั้งหลายจะมีความเจริญก้าวหน้าหรือพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศได้นั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งอยู่ที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีคุณภาพ และสามารถทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ ต่อองค์กรสูงสุด ทั้งนี้สิ่งที่จะช่วยลดขั้นตอนในการทำงานให้สามารถทำได้ด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ คือการเลือกใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือมาช่วยในการทำงาน สำหรับโปรแกรมที่สามารถช่วยทำงานได้อย่างหลากหลายและกำลังได้รับความนิยมสูง คือ โปรแกรมแผนที่ความคิดหรือ Mind Map จะเห็นได้จากแผนที่ความคิดถูกนำมาใช้งานในองค์กรธุรกิจกันอย่างกว้างขวาง ในการใช้งานผู้ใช้สามารถสร้างแผนที่ความคิดได้หลายแนวทางไม่ว่าจะเป็นการเขียนแผนที่ความคิดด้วยการมือ การเขียนแผนที่ความคิดผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป และการเขียนแผนที่ความคิดผ่านทางแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือผ่านบริการเครือข่ายแบบกลุ่มเมฆ (Mind map as a Service) โดยที่ผู้ใช้งานไม่จำเป็นต้องทำการติดตั้งซอฟต์แวร์ที่เครื่องตนเอง

แผนที่ความคิด (Mind Map)

ัญญา ผลอนันต์ (2559) โทนี บูซาน ได้อธิบายไว้ในหนังสือเล่มใหม่ที่มีชื่อ How to Mind Map ว่าแผนที่ความคิดคือเครื่องมือในการจัดระบบความคิดที่มีประสิทธิภาพสูงสุด และเรียบง่ายที่สุด และยังได้ขยายความต่อว่าแผนที่ความคิดเป็นวิธีที่สร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพสามารถแสดงให้เห็นความคิดของคุณได้ง่ายและชัดเจน ในปัจจุบันทฤษฎีของโทนี บูซานได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ

อาณัติ รัตนธิกุล (2550) ได้ให้กล่าวว่า Mind Map หรือ Mind-Map แปลตรงตัวว่าแผนที่ความคิด บางท่านอาจจะเรียกว่าผังมโนภาพ แผนที่ความคิด หรือ แผนภาพความคิด เป็นทฤษฎีในการนำเสนอสมมติให้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยเฉพาะเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ ทฤษฎีนี้คิดขึ้นโดยโทนี บูซาน (Tony Buzan) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษ

ปัจจุบันมีผู้นำเอาทฤษฎีของบูซาน ไปใช้งานจำนวนมาก ในไทยเราเองส่วนใหญ่จะถูกนำไปใช้ในแวดวงการศึกษา โดยเฉพาะในการสอนให้เด็กนักเรียนฝึกใช้สมองในการ เขียนแผนที่ความคิดต่าง ๆ

ทีศนา แชมมณี (2545) ได้กล่าวว่า แผนผัง ความคิดเป็นแผนผังที่แสดงความสัมพันธ์ของสาระ หรือความคิดต่างๆ โดยใช้เส้น คำ ระยะห่างจากศูนย์กลาง สี เครื่องหมาย รูปทรงเรขาคณิตและภาพแสดงความหมาย

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2544) ได้กล่าวว่า แผนที่ความคิด เป็นรูปแบบที่ใช้เชื่อมโยงข้อมูล เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยที่สัมพันธ์กัน

ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์ (2543) ได้เสนอไว้ว่า Mind Map คือเทคนิคการจัดบันทึกที่พัฒนาขึ้นจากความรู้ รวบรวม บันทึก และสรุปความรู้ความคิดโดยเริ่มจากความคิดหลักหรือ หัวเรื่องแล้วแยกออกไปเป็นความคิดรองและความคิด ย่อย ๆ อย่างเป็นระบบ เป็นการทำงานร่วมกันของ สมองซีกซ้ายและซีกขวา

จากความหมายของแผนที่ความคิดที่กล่าวมา ข้างต้น พอสรุปได้ว่า Mind Map เป็นแผนผัง (Diagram) ใช้เพื่อแสดงคำหรือแนวความคิดของมนุษย์ที่เชื่อมโยง ความคิดต่าง ๆ จากจุดศูนย์กลาง โดยที่ Mind Map ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อใช้เป็นจุดกำเนิดหรือจุดเริ่มต้นในการ ทำงานต่าง ๆ การเขียนแผนที่ความคิดจะมีโครงสร้าง และแนวความคิดแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่ว่าเราจะ นำมาเขียนแนวความคิดเกี่ยวกับอะไร Mind Map จะช่วยคุณในสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้

1. ช่วยในการเรียนรู้ต่าง ๆ ของมนุษย์ได้รวดเร็วขึ้น
2. สร้างจากสิ่งที่เป็นนามธรรมสู่รูปธรรม
3. ใช้แก้ปัญหาปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน
4. ใช้ในการทำการตัดสินใจกรณีมีทางเลือกหลาย ๆ ทาง

โดยธรรมชาติในการเขียนแผนที่ความคิด (Mind Map) นั้นสามารถเชื่อมโยงกับการทำงาน ของความคิด และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับแทบทุก กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความคิด

รูปแบบในการเขียนแผนที่ความคิด

การเขียนแผนที่ความคิดสามารถทำได้ด้วยกัน 3 รูปแบบ คือ 1) การเขียนแผนที่ความคิดลงในกระดาษ ด้วยมือ 2) การเขียนแผนที่ความคิดด้วยซอฟต์แวร์สำเร็จรูป และ 3) การเขียนแผนที่ความคิดโดยใช้บริการ ผ่านเครือข่ายแบบกลุ่มเมฆ ในการเลือกใช้งานขึ้นอยู่กับ ความถนัดและความพร้อมของผู้ใช้งานว่าจะใช้แนวทาง การเขียนแผนที่ความคิดด้วยรูปแบบใด ดูรายละเอียด เปรียบเทียบรูปแบบการเขียนแผนที่ความคิดได้ใน ตารางที่ 1 โดยรูปแบบความคิดแต่ละแบบมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. การเขียนแผนที่ความคิดลงในกระดาษ ด้วยมือ (Mind map with manual) รูปแบบนี้เป็นแนวทางการเขียนแผนที่ความคิดที่นิยมในอดีต โดยการเขียนลงบนกระดาษด้วยดินสอหรือปากกา หลากสี ปัจจุบันแนวทางการเขียนด้วยมือยังได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากความชอบส่วนตัว การเขียนด้วยมือมีความเป็นเอกลักษณ์เห็นภาพชัดเจน เหมาะสำหรับให้เด็กนักเรียนระดับอนุบาล ระดับประถมต้น ประถมปลาย ระดับมัธยม และผู้ใช้งานที่ชอบการเขียน ด้วยมือ เนื่องจากเป็นการฝึกบันทึกเรื่องราวด้วยมือ ตนเอง การเขียนแผนที่ความคิดด้วยมือยังนิยมในกลุ่ม บริษัทเอกชนที่รับจัดสัมมนาทั้งในและนอกสถานที่ โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เข้าสัมมนาทำการสรุปความคิด ลงบนแผ่นกระดานฟลิปชาร์ต (Flip chart) เสร็จแล้ว ให้ออกมาแนะนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

2. การเขียนแผนที่ความคิดด้วยซอฟต์แวร์สำเร็จรูป (Mind map with software package) เป็นการเขียนแผนที่ความคิดด้วยซอฟต์แวร์สำเร็จรูป

บนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล ไม่ว่าจะเป็นเครื่องพีซี (PC) เครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก (Notebook) ผู้ใช้งานต้องทำการติดตั้งซอฟต์แวร์เขียนแผนที่ความคิดลงบนเครื่องที่จะใช้งานก่อน โดยซอฟต์แวร์มีให้เลือกทั้งซอฟต์แวร์ฟรีและซอฟต์แวร์เชิงการค้า ข้อดีของการเขียนแผนที่ความคิดวิธีนี้ คือ ผู้ใช้งานสามารถทำการแก้ไขแผนที่ความคิดได้อย่างอิสระทำให้แผนที่ความคิดวิธีนี้ได้รับความนิยมในวงกว้าง เหมาะสำหรับใช้ในองค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้สนใจทั่วไปที่ต้องการเขียนแผนที่ความคิดโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

3. การเขียนแผนที่ความคิดโดยใช้บริการผ่านเครือข่ายแบบกลุ่มเมฆ (Mind map as a Service)
การเขียนแผนที่ความคิดรูปแบบนี้ผู้ใช้งานไม่จำเป็นต้องทำการติดตั้งซอฟต์แวร์ที่เครื่องตนเอง การใช้งานจะเป็นการใช้ในรูปแบบบริการผ่านเครือข่ายกลุ่มเมฆรูปแบบ Software as a Service (SaaS) โดยการติดตั้งแอปพลิเคชันลงบน Smart Phone หรือ Tablets เสร็จแล้วสามารถเรียกใช้บริการได้ทันที บริการรูปแบบนี้เหมาะสำหรับผู้ที่ย้ายที่ทำงานบ่อย

เครื่องมือในการเขียนแผนที่ความคิดด้วยมือ

ในอดีตการเขียนแผนที่ความคิด (Mind Map) จะเป็นการเขียนด้วยกระดาษเปล่าเพียง 1 แผ่น โดยกำหนดหัวเรื่องหลักของแนวคิด (Concept) ไว้ตรงจุดกึ่งกลาง หลังจากนั้นก็เขียนความคิด (Ideas) ออกเป็นกิ่งก้านคล้ายๆ กิ่งของต้นไม้ แต่ละกิ่งก้านก็แตกใบย่อยออกหลาย ๆ ใบ โดยใบไม้แต่ละใบเปรียบเสมือนหัวข้อหรือเนื้อหาที่ต้องการใช้ในการสอนในวัตถุประสงค์นั้นๆ เครื่องมือและตัวอย่างการเขียนแผนที่ความคิดด้วยมือ ดังแสดงในภาพที่ 2 และภาพที่ 3

อาณัติ รัตนธิกุล (2553) ได้นำเสนอวิธีการสร้างแผนที่ความคิดด้วยมือ โดยผู้เขียนควรมีการเตรียมสื่อในการสร้างแผนที่ความคิดดังต่อไปนี้

1. กระดาษเปล่าขนาด A4 หรือใหญ่กว่า 1 แผ่น
2. ดินสอหรือปากกาหลายสี
3. ยางลบ
4. หัวเรื่องที่ต้องการสร้างแผนที่ความคิด

(หัวเรื่องหลัก หัวเรื่องรอง)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบรูปแบบการเขียนแผนที่ความคิด

รูปแบบการเขียน	อุปกรณ์/เครื่องมือที่ใช้	ตัวอย่างเครื่องมือ/ซอฟต์แวร์/บริการ
เขียนด้วยมือ (Mind map with manual)	Paper (A4, A3) Flip chart Whiteboard	ดินสอหลากสี ปากกาหลากสี ปากกาหลากสี
เขียนด้วยซอฟต์แวร์สำเร็จรูป (Mind map with software package)	Personal Computer Notebook, Netbook	MindManager, XMind, FreeMind, SmartDraw, ConceptDraw
เขียนผ่านบริการเครือข่ายกลุ่มเมฆ (Mind map as a Service)	Smart Phones, iPhone Tablets, iPad	Mindmup, Bubbl, Mind42, MindMaple, Mindly, MindMeister, iMindMap

ภาพที่ 2 เครื่องมือในการเขียนแผนที่ความคิดด้วยมือ

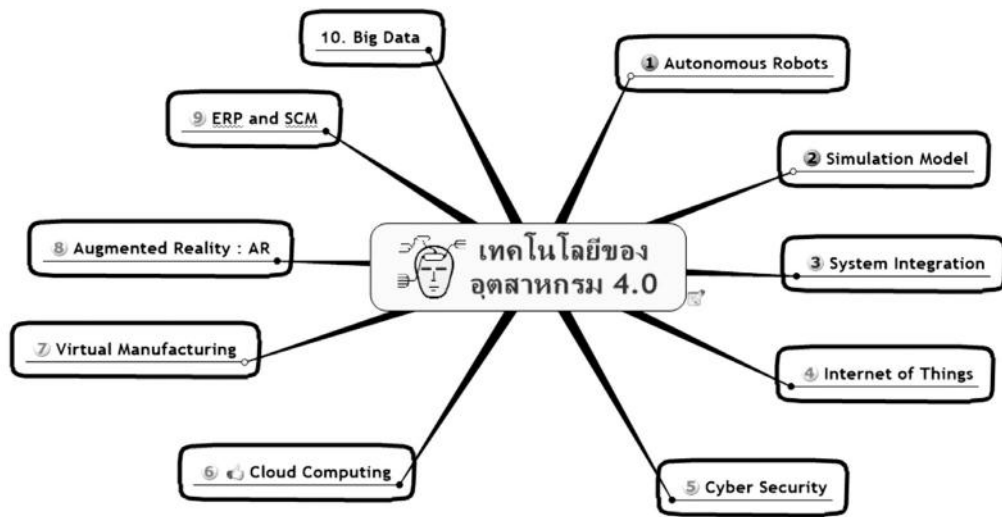
(ที่มา: อาณัติ รัตนธิกุล, 2553)

โดยพอสรุปแนวทางในการเขียนแผนที่ความคิดด้วยมือ 9 ขั้นตอนดังนี้

1. เริ่มต้นด้วยเขียนหัวเรื่องของหลักของแนวคิด (Concept) ที่กึ่งกลางหน้ากระดาษ ใช้ดินสอหรือปากกาอย่างน้อย 3 สี
2. ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ ในการสื่อผ่านแผนที่ความคิดให้มากที่สุด เพราะรูปภาพจะทำให้จดจำได้ง่าย
3. ขีดเส้นออกจากจุดศูนย์กลาง ความคิดหลัก (Ideas) ที่เกี่ยวกับเรื่องนี้
4. วาดวงรีต่อจากเส้นความคิดหลักในข้อ 3
5. เขียนหัวข้อความคิดหลัก พร้อมวาดรูปที่เกี่ยวข้องประกอบ
6. ขีดเส้นย่อยออกจากความคิดหลักเป็นกิ่ง ๆ คล้ายกิ่งต้นไม้
7. วาดวงรีต่อจากเส้นย่อยในข้อ 6
8. เขียนความคิดย่อย พร้อมวาดรูปที่เกี่ยวข้องประกอบ
9. ย้อนทำตามข้อ 3-8 จนเนื้อหาครบสมบูรณ์

การเขียนแผนที่ความคิดด้วยซอฟต์แวร์สำเร็จรูป

ในการเขียนแผนที่ความคิดด้วยมือบนแผ่นกระดาษค่อนข้างทำได้ช้า อีกทั้งในการแก้ไขข้อมูลจะยากลำบากกว่าการเขียนด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เทียบได้กับงานเขียนแบบในอดีตจะเน้นเขียนด้วยมือ แต่ปัจจุบันมีโปรแกรมแผนที่ความคิดแบบสำเร็จรูปมาทดแทนการเขียนด้วยมือเกือบทั้งหมดแล้ว การเขียนแผนที่ความคิดด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้งมีผู้คิดค้นโปรแกรมที่ใช้เขียนแผนที่ความคิด (Mind Mapping software package) ออกมาจำนวนมาก ทำให้การเขียนแผนที่ความคิดง่ายไปกว่าเดิมมาก อีกทั้งผู้เขียนสามารถเขียนและแก้ไขข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างอิสระในตัวโปรแกรม มีรูปแบบแผนที่ความคิด (Template) ไว้ให้ผู้เลือกใช้ งานมากมาย ในภาพที่ 4 แสดงตัวอย่างการสร้างแผนที่ความคิดด้วยคอมพิวเตอร์ โดยการเขียนแผนที่ความคิดด้วยคอมพิวเตอร์ควรมีการเตรียมสื่อในการสร้าง Mind Map ดังนี้

ภาพที่ 4 ตัวอย่างการสร้างแผนที่ความคิดด้วยคอมพิวเตอร์

(ที่มา: อาณัติ รัตนธิกุล, 2559)

รูปแบบ Software as a Service (SaaS) โดยการติดตั้งแอปพลิเคชันลงบน Smart Phone หรือ Tablets แล้วเสร็จแล้วสามารถเรียกใช้งานได้ทันทีโดยการเขียนแผนที่ความคิดโดยใช้บริการผ่านเครือข่ายแบบกลุ่มเมฆควรมีการเตรียมสื่อในการสร้าง Mind Map ดังนี้

1. โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต หรือคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก
2. เครือข่ายอินเทอร์เน็ต
3. แอปพลิเคชันแผนที่ความคิดหรือเว็บไซต์ให้บริการสร้างแผนที่ความคิด
4. หัวเรื่องที่ต้องการสร้างแผนที่ความคิด (หัวเรื่องหลัก หัวเรื่องรอง)

โดยพอสรุปแนวทางในการเขียนแผนที่ความคิดโดยใช้บริการผ่านเครือข่ายแบบกลุ่มเมฆได้ ดังนี้

1. เริ่มต้นด้วยเขียนหัวเรื่องหลักของแนวคิด (Concept/Central Topic) ที่กึ่งกลางจอภาพ
2. ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ ในการสื่อผ่านแผนที่ความคิดให้มากที่สุด เพราะรูปภาพจะทำให้จดจำได้ง่าย

3. สร้างเส้นออกจากจุดศูนย์กลาง ความคิดหลัก (Ideas / Main Topic) ที่เกี่ยวกับเรื่องนี้

4. สร้างวงรีต่อจากเส้นความคิดหลักในข้อ 3

5. พิมพ์ความคิดหลัก พร้อมวาดรูปที่เกี่ยวข้องประกอบ

6. สร้างเส้นความคิดย่อยย่อยออกจากความคิดหลักเป็นกิ่ง ๆ คล้ายกิ่งต้นไม้

7. สร้างวงรีต่อจากเส้นความคิดย่อยในข้อ 6

8. เขียนความคิดย่อย (Subtopic) พร้อมวาดรูปที่เกี่ยวข้องประกอบ

9. ย้อนทำตามข้อ 3-8 จนเนื้อหาครบสมบูรณ์

โปรแกรมที่ใช้ในการสร้างแผนที่ความคิด

อาณัติ รัตนธิกุล (2559) ได้กล่าวไว้ว่า โปรแกรมที่ใช้ในการสร้างแผนที่ความคิดมีให้เลือกใช้งานหลายตัวด้วยกัน โดยสามารถแยกโปรแกรมในการสร้างแผนที่ความคิดได้ 3 กลุ่มใหญ่ๆ ดังต่อไปนี้

1. Commercial Mind Mapping Software เป็นโปรแกรมใช้สร้างแผนที่ความคิดที่บริษัทเอกชน

พัฒนาขึ้นมาเพื่อการค้าโดยเฉพาะ ตัวอย่างเช่น MindManager, Buzan's iMindMap, NovaMind, SmartDraw, MindMapper, ConceptDraw, Visual Mind, MindGenius, MindMeister, Mindomo เป็นต้น

2. Open Source Mind Mapping Software เป็นโปรแกรมใช้สร้างแผนที่ความคิดฟรีลักษณะ Open Source ผู้ใช้สามารถดาวน์โหลดมาใช้งานได้ฟรี ตัวอย่างเช่น FreeMind, XMind, vym, Freeplane, SciPlore, DeepaMehta เป็นต้น

3. Mind mapping as a Service เป็นบริการสร้างแผนที่ความคิดผ่านเครือข่ายกลุ่มเมฆ ผู้ใช้สามารถเลือกติดตั้งผ่านแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือและแท็บเล็ต โดยการดาวน์โหลดผ่านทาง Apps Store, Google Play, Windows Store หรือดาวน์โหลดแอปจากเว็บไซต์ที่ให้บริการโดยตรง ตัวอย่างเช่น Mindmup, Mindmeister, MindMaple, Coggle, Bubbl, Mind42, Mindly เป็นต้น

การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน

ปัทมาพร ท่อชู (2559) ได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน คือ การปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความสามารถ และทักษะในการทำงานของตนเองหรือผู้อื่นให้ดีขึ้นเจริญขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ซึ่งจะทำให้ตนเองผู้อื่นและองค์กรเกิดความสุขในที่สุด โดยการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์กรหรือการพัฒนาสังคม ประสิทธิภาพเป็นเรื่องของการใช้ปัจจัยและกระบวนการในการดำเนินงาน โดยประสิทธิภาพอาจไม่แสดงเป็นค่าประสิทธิภาพเชิงตัวเลข แต่แสดงด้วยการบันทึกถึงลักษณะการใช้เงิน วัสดุ คน และเวลา ในการปฏิบัติงานอย่างคุ้มค่า ประหยัด ไม่มีการสูญเปล่าเกินความจำเป็น รวมถึงมีการใช้กลยุทธ์หรือเทคนิควิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมสามารถนำไปสู่การบังเกิดผลได้เร็วและ

มีคุณภาพ ประสิทธิภาพของประสิทธิภาพ มี 2 ระดับคือ 1) ประสิทธิภาพของบุคคล หมายถึง การทำงานเสร็จโดยสูญเสียเวลาและพลังงานน้อยที่สุด คำนิยมการทำงานที่ยึดกับสังคม เป็นการทำงานได้เร็วและได้งานดี และ 2) ประสิทธิภาพขององค์กร คือการที่องค์กรสามารถดำเนินงานต่าง ๆ ตามภารกิจหน้าที่ขององค์กร โดยใช้ทรัพยากรปัจจัยต่าง ๆ รวมถึงกำลังคนอย่างคุ้มค่า มีการสูญเปล่าน้อยที่สุด มีลักษณะการดำเนินงานไปสู่ผลตามวัตถุประสงค์ โดยประหยัดทั้งเวลา ทรัพยากร และกำลังคน

บุคลากรถือเป็นหัวใจสำคัญในการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ การบริหารทรัพยากรบุคคลเป็นการที่องค์กรจะกระทำภารกิจหลักให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพนั้น องค์กรจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีคุณภาพในปริมาณที่เหมาะสมกับงาน ซึ่งประโยชน์ของการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน มีดังนี้

1. ช่วยทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการหรือวิธีการทำงานใหม่ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. ช่วยเพิ่มกลยุทธ์ในการสร้างความสำเร็จในการทำงานและช่วยลดความซ้ำซ้อนของงาน
3. ช่วยทำให้การทำงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ด้วยวิธีการที่รวดเร็ว
4. ช่วยทำให้องค์กรมีความเจริญก้าวหน้าหรือพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ
5. ทำให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพ ลดความสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายประหยัดเวลา ทรัพยากร และกำลังคน
6. องค์กรมีความสามารถในการกำหนดกลยุทธ์ เทคนิค วิธีการ ด้วยวิธีการทำงานที่เหมาะสมลดปัญหาอุปสรรคและมีความสุขในการทำงาน
7. ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง เมื่อพัฒนาตนเองแล้วจะสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการพัฒนานั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่องานและองค์กรต่อไป

การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ด้วย Mind Map

Mind Map นับเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยในการจัดระเบียบความคิด ช่วยให้การงานในด้านต่าง ๆ เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคคลและประสิทธิภาพการทำงานขององค์กร (อาณัติ รัตนธิกุล, 2550) ทั้งนี้ผู้ใช้งานสามารถนำแผนที่ความคิดมาประยุกต์อย่างหลากหลาย

ดังแสดงในตารางที่ 2 ตัวอย่างการนำ Mind Map ไปประยุกต์ใช้งานตามสายอาชีพ

จะเห็นว่า Mind map ผู้ใช้งานกลุ่มต่าง ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างหลากหลายโดยในการนำไปใช้งาน ผู้ใช้งานสามารถประยุกต์ใช้งานตามสายอาชีพที่ตนเองทำอยู่เพื่อเพิ่มความรวดเร็ว และประสิทธิภาพในการทำงาน

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการนำ Mind Map ไปประยุกต์ใช้งานตามสายอาชีพ

ตำแหน่งอาชีพ	การนำไปประยุกต์ใช้งาน
ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง และผู้บริหารระดับต้น (CEO, Director, Manager and Business Leaders)	กำหนดกลยุทธ์ขององค์กร การระดมสมอง การกำหนดระยะเวลาของกิจกรรม
เลขานุการ (Secretary)	สรุปหนังสือรับเข้า-ส่งออก สรุปรายงานการประชุม สรุปงานต่าง ๆ ของหัวหน้างานไว้ล่วงหน้า
ครู อาจารย์ วิทยากร นักวิจัย นักเขียน (Teacher, Lecturer, Trainer, Researcher, Writer)	การออกแบบโครงสร้างหลักสูตร ออกแบบหัวข้อการสอน เตรียมเนื้อหาประกอบการสอน สรุปหัวข้อใบงาน/แบบฝึกหัดท้ายบท เขียนโครงร่างงานวิจัย จัดระบบความคิดในการทำงาน เตรียมงานเขียน บทความทางวิชาการ บทความวิจัย สรุป หรือสร้างองค์ความรู้
ฝ่ายการตลาด พนักงานขาย (Marketer, Sales)	วิเคราะห์กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย วิเคราะห์คู่แข่ง กำหนดโปรโมชั่น แบ่งแยกประเภทลูกค้า
ผู้ให้คำปรึกษา (Consultants)	เก็บข้อมูลลูกค้า เก็บข้อมูลคำปรึกษา
ผู้จัดการโครงการ (Project Manager)	กำหนดโครงสร้างโครงการ รายงาน ติดตามความก้าวหน้าของโครงการ
นักเขียนโปรแกรม (Programmer, Developer)	กำหนดแนวทางการพัฒนาซอฟต์แวร์
นักเรียน นักศึกษา (Students)	สรุปเนื้อหาบทเรียน สำหรับอ่านเตรียมสอบ สรุปตำแหน่งงานที่สนใจ
ผู้ใช้งานทั่วไป (End User)	สร้างแผนที่ความคิดที่สนใจ

บทสรุป

แผนที่ความคิด (Mind Map) เป็นเครื่องมือช่วยในการคิดวิเคราะห์และจัดการระเบียบความคิดสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้แทบทุกอย่างและมีประโยชน์อย่างมาก หากผู้ใช้งานนำไปประยุกต์ใช้งานในองค์กรอย่างถูกวิธี แผนที่ความคิดจะเป็นตัวแปรสำคัญ สำหรับใช้วางกลยุทธ์ต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อให้องค์กรสามารถก้าวเดินได้อย่างมีทิศทางทันยุคสมัยที่แปรเปลี่ยนไป โดยการเขียนแผนที่ความคิดสามารถทำได้ด้วยกัน 3 รูปแบบ คือ 1) การเขียนแผนที่ความคิดลงในกระดาษด้วยมือ 2) การเขียนแผนที่ความคิด

ด้วยซอฟต์แวร์สำเร็จรูป และ 3) การเขียนแผนที่ความคิดโดยใช้บริการผ่านเครือข่ายแบบกลุ่มเมฆ โดยการเขียนแผนที่ความคิดผ่านบริการเครือข่ายแบบกลุ่มเมฆ (Mind mapping as a Service) เริ่มได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากความสะดวกสบาย ผู้ใช้สามารถใช้งานผ่านทาง Smart Phone หรือ Tablets เหมาะสำหรับผู้ใช้งานในยุคดิจิทัล แผนที่ความคิดถือเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยในการจัดระเบียบความคิดช่วยให้การทำงานในด้านต่าง ๆ เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ อีกทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคคลและประสิทธิภาพการทำงานขององค์กร

เอกสารอ้างอิง

- พิศนา เขมมณี. (2545). **รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพฯ: ด้านสุขภาพการพิมพ์.
- ธัญญา พลอนันต์. (2559). **Mind Map เครื่องมือช่วยให้คุณเห็นความคิด**. ค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2559, จาก http://www.mindmap.in.th/course/course_mm.html.
- ธัญญา พลอนันต์ และขวัญฤดี พลอนันต์. (2543). **แบบฝึกหัดพิชิต มายด์แมป สำหรับผู้บริหาร หัวหน้างาน และพนักงาน**. กรุงเทพฯ: ขวัญข้าว.
- ปัทมาพร ท่อชู. (2559). **การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน**. ค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2559, จาก http://www.thailandindustry.com/indust_newweb/onlinemag_preview.php?cid=771.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2544). **เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: กมลสมัย.
- อาณัติ รัตนธิกุล. (2559). **รู้จักแผนที่ความคิด**. ค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2559, จาก <http://www.arnut.com/mindmap>.
- อาณัติ รัตนธิกุล. (2553). **สร้าง Mind Map อย่างชาญฉลาดด้วย MindManager**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- อาณัติ รัตนธิกุล. (2550). **สร้าง Mind Map ด้วย MindManager (ภาคปฏิบัติ)**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.